

# MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 277 (3141) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

## Finnország ünnepe

(P. I.) Finnország, a demokráciák könnyes meghatódottságának egykori dédelgetett tárgya, a kultúrbaloldal kedvence, egy idő óta ugyancsak kísért a balosok rózsaszínű reménykedéssel párázó kegyedényéből. Hja, egy idő óta nagyot fordult a világ. A balosok értékelmélete pedig nagyon is kitett az idők változásának és a helyzet, a szövetségek alakulásának.

Régen egészen más volt a helyzet — sőt hajtozzák. Finnország az orosz kolosszus ellen harcolt ugyan, de ennek az Oroszországnak akkor más volt a szövetségese és akkor még egyáltalán nem lehetett tudni, hogy ez a szövetség rövidéletű lesz. A békét magát is, amely bizony alaposan megcsónkította északi rokonunkat, nem a vörösök számlájára írták. De a rokonszenv ebben az időben a jelzett körülmények miatt hihetetlenül nagy volt. Egyik kiváló tudásunk annyira ment a rokonszenvben, hogy egyik kitüntetése aranyérmét is odaajándékozta a finneknek.

A finn rokonszenv nálunk, magyaroknál természetes lenne s így nem is lepődünk meg a nagy rokonszenvben. Pedig könnyen észre lehetett volna venni ebben a rokonszenvben a túlnyomó nemzetközi elemet. Alig volt ebben valami magyaros, rokoni és igazán emberi. A rokonszenv a finneknek keresztül inkább egy velünk szemben álló világ-szemléletnek szolgált. A finnek kultusza csak jó leplező alkalom volt.

Hogy így volt és még ma is így van, azt nem nehéz bizonyítani. Finnország hősiessége, lelki nagysága ma sem kisebb, mint régebben volt. Sőt. Amit ez a kis nép két éve mutat a világnak, az egyedülálló a történelemben. Ezenkívül nekünk, magyaroknak különös okaink és alkalmunk is van a mindennapi csodálatra és bámulatra. Egy fronton küzdünk a kis rokonnéppel és ugyanazokat az értékeket védjük Dzsingisz-kán újjáéledt rettenetes hordáival szemben. Soha nem álmodott történelmi pillanat a testvéri ölekezésre!

De még tovább is mehetünk. Finnország élet-halálharca kelles közepén most ünnepelte függetlenségének huszonötödik évfordulóját. Ebből az alkalomból Rytü elnök beszédet mondott, amelyben az ünnepi alkalom mellett kitért a helyzet mérlegelésére is. Rytü elnök, mint minden finn Észak fia és nem mestere a cikornyás ékesszólásnak. Amit mond, azt hideg logikával mondja s a mondanivalóban minden szónak megvan a maga reális alapja. Azért kell ezeket a szavakat jól megfontolva mérlegelni.

— A Szovjetuniót csak a szárazföldön lehet megverni, — mondotta Rytü elnök beszédében a német szövetségről szóló részében. Más hatalom nem volt sem erőben, sem a helyzetét tekintve, amely szárazföldön sikerrel szembeállhatott a Szovjetunióval, mint a Német Birodalom. Ha a Német Birodalom gyöngye lett volna, a Szovjet repülőgépek és páncélosok ma már régen Európa nyugati partjainál állomásoz-

## Francó államfő Spanyolország helyét Németország és Olaszország oldalán jelölte meg

15 tou'oni francia hadihajó sértetlenül került a németek kezébe. Cirenaikában nagy angol támadás kezdődött

Bern. (Bud. Tud.): A 8-ik brit hadsereg főhadiszállásáról közli egy kairói jelentés, hogy a legközelebbi időben El Agheila térségében nagy összecsapás várható a 8-ik hadsereg és a tengely csapatai között.

Stockholm (MTI.) A NTL. jelenti: A londoni Times megállapítja, hogy az angoloknak Észak-Afrikában nem sikerült a légifölényt kivinni és ennek következtében az olasz-német ellenhatás egyre jobban erősödik.

Stockholm. (MTI.) A NTL. jelenti: A londoni Daily Mail johannesburgi jelentése szerint a Mosambique csatornában folyó tengeri harcok és a szövetségesek hajóinak fokozódó veszteségei egyre nagyobb gondot okoznak a szövetséges hadvezetésnek. Egyre több hajó süllyed el és ez a körülmény már Dél-Afrikában is nagy aggodalmat kelt.

## Spanyolország nem érdektelen Európában

Madrid. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Caudillo keddi beszéde egész Spanyolországban nagy lelkesedést keltett. Madridi politikai körökben utalnak Franco nyilatkozatának határozottságára, amellyel kijelentette, hogy Spanyolország nem tekintheti magát Európában érdektelenné és a fasiszta rendszer szemben áll a liberális kapitalista rendszerrel és a kereskedelmi imperializmussal. A spanyoloknak utalnak arra, melyen tömören foglalta össze a Caudillo a jelen háború kitörésének

okait. Beszédének különösen azt a részét említi, amelyben arra emlékeztetett, hogy Mussolini lényegében megvalósította a fasiszta forradalmat, amely elárta Olaszország legfontosabb társalmi tényezőit. Németországban a nemzetiszocializmus fasiszta állást a régi rendszert ellen. A spanyol nemzet forradalom ezt a lét rendszert követi. A spanyol forradalom nem választható el a többi európai nemzet irányforradalmától és a nagy európai nemzeti megmozdulások sorában egyik részlete.

## A tou'oni francia hadihajó részét sértetlenül jutott német kézre

Washingtonból jelentik: (B. T.) Késoz tengerészeti miniszter kijelentette, hogy a Teulóban állomásozó francia flotta 25 százalékka valószínűleg sértetlenül német kézbe jutott. Repülőgépek megfigyelései és más forrásokból származó értesülések alapján úgy tudjuk, hogy legalább 15 hadihajó és 5 tartályhajó csupán kisebb sérüléseket szenvedett. Ezenkívül egyes hadihajók, köztük a Duncerque és a Straszeburg esatahajók csak könnyebben sérültek meg, úgy hogy kiemelhetők.

Algierből Tuniszba érkezett jelentés szerint a Debourba környéki páncélos csata kedden este újra a legnagyobb erővel fellángolt. Középen Nohring csapatai erősítéseket, kaptak, főként páncélosokban és gyorstüzélfegyverekben. Ezekkel az erősítésekkel már megindultak a támadások az előretolt brit ékek szárnyai ellen.

A MTI jelenti: Illetékes berlini hírek kijelentették, hogy a német harcfront a Sztalinrad vidékén kialakult néhány átvésződés kivételével ugyan-

azon a vonalon halad, mint a szovjet offenzíva megindulásakor. A szovjet állításaiavall ellentétben a sztalinrad német állások is éppen úgy, mint azelőtt német kézen vannak.

Rómából jelentik: (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A Messengernek a keleti harctérré küldött tudósítója írja:

A novemberi bolsevista offenzíva célja a szövetségesek a Don-kanyarban lévő állásainak áttörése volt, hogy a bolsevista csapatok eljussanak az Azov-tenger felé Rosztovig és így elvágják a Kaukázusban és Sztalinradnál lévő szövetséges haderőket. Főleges hangsúlyozni, hogy ennek az offenzívának sikere a szövetségeseket milyen súlyos helyzetbe hozta volna. A szovjet támadás nem hozta meg azt az eredményt, amelyet vártak tőle és ma már megállapítható, hogy a szovjet offenzíva megakadt.

## Roosevelt harmadszori megválasztása a történelem legnagyobb tévedése volt

Rómából jelentik: (MTI.) A Stefani Iroda diplomáciai szerkesztője írja, hogy Roosevelt személyes felelőssége a háború megindulásáért és kiterjesztéséért kétségtelen. Észak-Amerika nélkül a háború Európára korlátozódott volna és sokkal rövidebb lett volna. — Európa népei ezik Roosevelt politikájának átkos következményeit és nem feledkeznek meg róla. A békés Amerika helyét az imperialista Amerika foglalta el, amely imperializmus felelőséggel és állások nélkül tör előre céljai érdekében. A háború gyakorlat szempontjából nem okozott jelentős változást Amerika beavatkozása, mert ma-

vának. Így Rytü finn államelnök. Hídegen, izézenul, mindent kellően értékelve és kiszámítva úgy látja a helyzetet, hogy Európa harca a vörös világszűrés politikai és katonai hatalma ellen történelmi méretű döntés és szükségesség. Természetesen azok számára, akik Európát csak kereszténynek tudják elképzelni.

Hol maradtak hát ezalkalommal a balosok? Miért nemultak el egyszerre? Miért nincs szavuk és megjegyzésük a bessenütöres finn függetlenséghez? Miért nem kommentálják Rytü finn el-

nök beszédét? Miért nincs elismerő, tisztató szavuk ahhoz a Finnországhoz, amely végeredményben még ma is demokráta állam és — még szerintük is — kétségtelen igazságaiért és jogaiért harcol?

A kérdésre Berlinben válaszolnak. Berlinben Rytü finn elnök beszédét kemény, férfias beszédnek jellemezték és figyelmébe ajánlották a nyugati államoknak. Azoknak, amelyeket eddig kevényt kellett észretöríteni.

Mi ezt a figyelméztetést aprópénzre váltjuk és meg is toldjuk a magunk magyar vonatkozásaival, hiszen horre-

deink is ott állnak őrt keleten Európa biztonsága felett. Rytü finn elnök beszédét figyelmébe ajánljuk mindazoknak, akik érthetetlen makacssággal befogták szemüket a kelet felől reánk leselkedő veszély előtt. Figyelmébe ajánljuk azoknak, akiket valósággal vert meg végzetük és még honvédeink legendábillő hősi harca sem tud meggyőzni.

Igen. A magyar honvéd is ott áll keményen a Don mellett és neki is köszönhető, hogy a szovjet repülőgépek és páncélosok nem Európa nyugati partjainál állomásoznak. Rytü finn elnök szavában ez is benne volt.

gával vonta Japán beavatkozását, ami semlegesítette európai szempontból az amerikai befolyást. Japán beavatkozása a háború történelmi jelentőségét adta annak a küzdelemnek, mert szemlélteti a világ népeinek fellázadását az angolszászok ellen a tengeren

tul is. Amerika beavatkozásával eltért évszázados hagyományaitól. Amikor majd benyújtják a számlát Amerikának eddigi tevékenységéért, akkor az amerikaiak rájönnek arra, hogy Roosevelt harmadszori megválasztása a történelem legnagyobb tévedése volt.

### Rose rádiószózata Indiához

Berlínből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Bose, rádió utján beszédet intézett indiai honfitársaihoz. Beszédében hangoztatta, hogy a háború most már olyan szakaszba jutott, amikor az idő végképp a háromhatalmi szövetség államai és szövetségesei mellett dolgozik. A zárlat, amelyet az előző háborúban Németország ellen használtak ki, most már Nagybritanniát és szövetséges társait sújtja. Az egyesült nemzetek háború utáni terveiben nem jutott hely a szabad India számára. Ha az „Atlanti Charta” jelent is valamit Indiának, az erre vonatkozó kijelentéseket a gyakorlatban semmi esetre sem alkalmazzák. Ami a világhelyzetet India szempontjából illeti, az kedvezőbb, mint bármikor volt eddig. A háromhatalmi egyezmény államainak háborús célja, hogy kizárják Angliát és Amerikát az India ügyeibe való avatkozásból. India népei számára sohasem volt kedvezőbb az idő a felszabadulásra, mint most. Ezért kell Indiának résztvenni a közös ellenség, Anglia és Amerika ellen folytatott harcban.

### Maiszky különös érdeklődést tanúsít Észak-Afrika iránt

Genéből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Londonból jelentik, hogy Maiszky szovjet nagykövet az elmúlt héten háromszor kereste fel Eden külügyminisztert, hogy megvitassa vele az északafrikai helyzetet — írja a Daily Herald politikai szerkesztője. Hogy miről tárgyalt Maiszky és Eden, azt ugyan nem lehet pontosan tudni, az azonban ismert dolog, hogy a Szovjet Unió az északafrikai fejleményeket fokozódó bosszankodással szemléli.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: De Brinon nagykövet, a francia kormány főmegbízottja a megszállott területen a párizsi sajtónak hosszabb nyilatkozatot adott

### Gróf Bethlen Györgyöt egyhangulag koronaórré választják

Budapestről jelentik: December 18-án az országgyűlés mindkét háza az országház kupolacsarnokában együttes ülésre ül össze, amelynek egyetlen tárgya az elhunyt Teleki Tibor gróf koronaőr utódának megválasztása. Hír szerint közfelkiáltással gróf Bethlen György országgyűlési képviselőt, aki az Erdélyi Magyar Pártnak hosszú ideje vezetője volt és a román megszállás idején különös érdemeket szerzett, választják meg koronaórnak. A megválasztott koronaórról küldöttség hívja meg az országgyűlés két házának együttes ülésére, amelyen elmondja az esküt, majd a királyi vár dísztermében beiktatják koronaóri méltóságába. A beiktatáson az új koronaőr meggyőződik a Szent Koronát tartalmazó ládák pecsétjeinek sértetlenségéről és saját pecsétjével látja el. Ugyanakkor magához veszi a Szent Koronát őrző páncélszekrény egyik kulcsárját is.

azokról az eseményekről, amelyek Francia-Eszakafrikában az angol-amerikai partraszállás első napjaiban lejátszódtak. A hadsereget vezetői elárulták. A katonai vezetők parancsai a hadsereg ellenállását megbénították és lendületét megtörték. Kétségtelen — mondja a nyilatkozat — hogy ezért a legfőbb felelősség Darlan tengernagyot terheli. A történelem meg fogja majd állapítani — mondja De Brinon nyilatkozata — hogy az angol-amerikai csapatok nem katonai győzelem árán, hanem árulás eredményeként szállottak meg az algéri és marokkói partokat.

Amszterdam. (MTI.) A Német Tlenti: Az angol közvéleményügyi miniszter Londonban mondott beszédében a közvéleményi helyzettel kapcsolatban megállapította, hogy a tengeralttjáró veszedelem nagyobb, mint az elmúlt világháború legrosszabb időszakában.

## „Add vissza Istenünk a fegyverek és lelkek békéjét, hogy visszatérhessen a földre Isten országa”

60 ezer ember jelenlétében mondott a pápa könvörög imát a békeért

Róma. (MTI.): A pápa a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén engesztelő szentmisét tartott a Szent Péter bazilikában. Hozzávetőleges becslés szerint mintegy 60.000 ember vett részt a szertartáson. A Szentatya beszédében többek között ezeket mondta:

„Szent Rózsafüzér Királynője, kezesztényesség Védasszonya, az emberiség történetének ebben a tragikus órájában könvörög lélekkel hozzátok jóhízkodunk és ebben az imában velünk van nemcsak az annyi sebből vérző Anvaszentegyház, hanem a nagy éllentétektől agyonvőttört és a gyűlölet tüzetől égő egész világ is. Annyi anyagi és erkölcsi pusztulás meg kell, hogy hasson Téged. Annyi fájdalom atyáknak, anyáknak, hitvestársak-

nak, testvéreknek, gyermekeknek, annyi félbeszakadt fiatal élet, annyi szétmarcangolt test, annyi megkínzott haladókö lélek! Irgalom Anyja, könyörögj Istennek békéért, elsősorban azért a kegyelemért, amely megülágitja az emberi lelket. Könyörögj érettünk és add meg a háborúban álló világnak a békét, igazságosságban és Krisztus szeretetében. Add vissza a fegyverek és a lelkek békéjét, hogy visszatérhessen a földre Isten országa.”

A Szentatya fohászokodott a Szűzanyához, hogy az egyháztól elszakadt népeket vezesse vissza Krisztus nyájához és eszközöljön ki teljes szabadságot az Anyaszentegyház számára.

## Kodály Zoltán Nagyváradon ünnepli hatvanadik születésnapját

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk elsőnek számolt be arról a kedves hírről, hogy a magyar zenei élet egyik legnagyobb élő kiválósága, a magyar népi zene és ének megújulásának egyik élharcosa, Kodály Zoltán Nagyváradra jön. Kodály Zoltán december 16-án lesz hatvan éves. Ebből az alkalomból a nagyváradai Immaculata Intézet kiváló énektanárnője, Csikyné Schippert Margit nagyszabású Kodály-hangversenyt rendez az intézet kórusainak közreműködésével. A hangverseny december hó 15-én, tehát Kodály hatvanadik születésnapjának előestéjén lesz. A hangverseny rendezéséről értesítették Kodály

Zoltánt, aki most értesítette Csikyné Schippert Margitot, hogy a hangversenyre Nagyváradra érkezik.

Kodály Zoltán nagyváradai tartózkodására és a nagyszabásúnak ígérkező hangversenyre még visszatérünk.

## Talált kerékpárt szolgáltattak be a rendőrségre

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai rendőrségre mint talált tárgyat beszállítottak egy Hamilton gyártmányú 87.8684 gyári számú kerékpárvázát és néhány alkatrészt. Az érdekelt jelentkezzen a rendőrségen.

APOLLO Filmszínházban

Szerdán indul

Jean Gabin és Annabella gyönyörű filmje

## VARIETE

Csoda látványos, példátlanul izgalmas cirkuszfilm

Belvárosi

Csütörtöktől

## Szerelem és vérpad

Bette Davis és Errol Flynn óriás amerikai színes filmje

Szerdán utoljára

## Erdélyi kastély

Főszereplők: Tasnády F. Mária, Mezey Mária, Vaszary Piri, Páger Anta, Bihary József, Timár József

Csütörtökön! Pénteken!

Csak két napig!

## Egy asszony három élete

Bette Davis és Charles Boyer világfilmje. — A film hosszúságára való tekintettel, naponta csak két előadást tartunk. Délután 3-kor és 6-kor

Szerdán utoljára: **Chicago arófia** a CASINOBAN

## Orgazdaság büntette miatt eljárás indult két váradi vendéglős és egy bérkocsitulajdonos ellen

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai rendőrség eljárást indított orgazdaság büntette miatt Szűcs Gyula 39 éves Szacsavay-utca 72. sz. a. vendéglős, Falicska Dező Lukács György utcai vendéglős és Hermann József 42 éves Szeptember 6 utca 105. szám alatt lakó bérkocsitulajdonos ellen.

A gyanúsítottak nagymennyiségű honyvéd kincstári tárgyakat vásároltak össze.

A házkutatás során több mint 100 darab kincstári lepedőt, pokrócot, csizmákat, zubbonyokat, nadrágokat találtak a lakásokon. A lepedőkből asztalterítőket készítettek a vendéglősök, amelyeket a rendőrség a többi lopott értékkel együtt lefoglalt. Az orgazdákat a rendőrség őrizetbe vette és szerdán átadta az ügyésznek.

## Jótekonycélú előadást rendez a köztisztviselők egyesülete

Nagyvárad. Saját tud. December 20-án délután 5 órakor a Református Kulturpalotában tartja előadását a nagyváradai köztisztviselők egyesülete a kültelki szegény gyermekek javára. Közreműködnek a városi, megyei, törvényszéki, villamosági, közvéleményi tisztviselők, a Baross női- és férfitábor tagjai és több szociális kulturregyesület tagjai. 20 tagú zenekarával Bornemissza, akít már mindenki ismer. A táncokat Antalffy Margit tanítja be. Színrekerül a Becskereki menyecske énekes, táncos operett. Rendező Bléth Gusztáv, ki az egész akciónak szervezője is.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a **MAGYAR LAPOK**-at.

# Kalinin és az Ilmen-tó mellett német csapatok áttörték a szovjet állásokat

**Tovább folyik Nehring tábornok tuniszi előnyomulása. Marokkóban spanyol kommunisták tüntettek**

Genfből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A marokkói rádió közli, hogy a német páncélos osztagok folytatták támadásaikat és előnyomulásukat Tuniszban. A szövetségesek makacsul ellenállnak.

Tangerből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Casablancából jelentik, hogy a marokkói gyűjtőtáborokból szabadonbocsátott spanyol marxisták Casablancában és más városokban tüntetéseket rendeztek Francó és a fallangista rendszer ellen. A tüntetők a sárqa-vörös-lila spanyol marxista zászló alatt vonultak fel és ilyen felirásokat hordoztak: Adjatok fegyvereket, hogy visszafoglaljuk Spanyolországot! Ezek a tüntetések az amerikai hatóságok szemelátára folytak le és a spanyol konzul tiltakozását nem vették figyelembe.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Legutóbb beérkezett jelentések szerint egy német tengeralattjáró az Azori szigetektől nyugatra elsüllyesztett egy teljes felszerelésű katonákkal megrakott 19.000 tonnás szállítóját. Valószínűleg Angliából szállítottak erősítéseket Észak-Afrikába.

## Szovjet hullahegyek borítják a szovjet támadások színhelyeit

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda a következő jelentést közli a harcok helyzetéről: Tuniszban tovább folytatódott a tengelycsapatok ernyedetlen harci tevékenysége, az ellenséges utóvéddek ellen. Teburbanál a tengelycsapatok sikeresen nyomulnak előre, az ellenség elszánt védekezése ellenére is. Teburbától délre frissen érkezett angolszász csapatokat vetettek ki állásaikból, aminek következtében az angolszász páncélos alakulatok kénytelenek voltak visszavonulni. A harcok súlypontja jelenben a Medjerda völgyében van, amely Algéria és Tunisz között a legfontosabb átjáróhely és ezért mindkét fél annak megszerzésére törekszik. A tengely légierei rendkívül eredményes támadást intéztek az angolok Szikh el Arabi repülőtere ellen. Hat amerikai bombázógépet elpusztítottak, öt további hasznavehetetlenné tettek.

A keleti arcvonalon Toropecnél a szövetséges csapatok nagy támadást kezdtek és több kilométerrel visszavetették a bolsevistákat és egy szivócsővel védelmezett hegyvonulatot foglaltak el. Feltűnő volt, hogy az elfogott bolsevista katonák közül csak kevésnek volt álcázó öltözete és a téli ruhadarabokat mind a polgári lakosságtól szedték össze. Különös fontossága van annak, hogy éppen azon a pontokon rohanták le a bolsevistákat, melyeket a szovjet hadvezetés a támadásokra kiszemelt. A bolsevisták elkeseredett védekezése nem tartóztathatta fel a német támadásokat és az ellenség vesztesége ezen a szakaszon egyelőre még fel sem becsülhető.

Kalinin környékén a szovjet támadásban több hadosztály vett részt. A támadóknak legalább fele elpusztult az elhárításban.

A bolsevisták vesztesége itt olyan

nagy, hogy a szó szoros értelmében hullahegyek borítják a terepet.

A foglyok vallomása szerint a szokatlanul nagy embervesztés az eredményezte, hogy a visszavonuló vörös lövészeredekket a mögöttük álló saját csapatok lötték halomra. Rzev környékén a szovjet igyekezett támadásra felhasználni a hóviharokat. A támadás azonban a német csapatok összpontosított tüzeiben összeomlott. A hivatalos szovjet jelentésekkel el-

lentében a Rzevhez és Vjaszmaához vezető vasutvonalak változatlanul német kézben vannak.

A Kaukázusban folytatódik a németek lassu, de folytatódó előnyomulása Tuapsze irányában. A Kálmük puszta is német kézben van a kezdeményezés. Itt nem annyira a területnyerésben, mint inkább a vörös harci erők szétforgácsolásában nyilvánul meg az eredmény.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A Kaukázusban német és szövetséges csapatok elfoglaltak ellenséges kiserődöket és harciállásokat. A Terek vidékén tovább tartó harcokban egy páncélos hadtest hét nap alatt 6670 foglyot ejtett. 40 páncélost, 94 löveget és gyalogsági fegyvert zsákmányoltak. A nagy Don-kanyarulatban a szovjet hétfőn erős páncélos kötelékekkel ismét megkezdte támadásait, amelyek azonban mindenütt összeomlottak. Kalinin és az Ilmen-tó szakaszán német csapatok ellentámadásokkal 15 kilométer mélyen áttörték az ellenséges állásokat és az ellenség utánpótlását lebonyolító úton állanak. A Ladoga-tónál megfűsítettük a szovjet gyengébb támadásait.

## Majszky szovjet nagykövet is beleavatkozott az angol-amerikai vitába

**Még mindig 1600 kilométeres afrikai tengerpart van a tengely kezén**

Bern. (MTI) A svájci külügyminisztérium közli: Abban a meggyőződésben, hogy Németország és Nagybritannia, valamint Kanada csak jobb meggyőződésük ellenére rendelték el a hadifoglyok megbilincselését. Sváj-

mint a német érdekek nagybritanniai védelmével és Nagybritannia németországi védelmével megbízott hatalom javasolja az illető kormányoknak, hogy kölcsönösen szabadítsák meg a foglyokat bilincseiktől.

## Angol részről újra elismerik Romme főlényét

Buenosaires. (MTI) A Német TI jelenti: Hore Belisha volt angol hadügyminiszter egy lapban foglalkozik az észak-afrikai helyzettel. Megállapítja, hogy az nem úgy alakult, ahogy azt remélni lehetett. Rommel ismét behozta, hogy a hadvezetés művészetében fölényben van. Sikerült neki az a rendkívül nehéz hadászati művelet, hogy visszavonuljon a tengerparti utvonallig, anélkül, hogy bekeríthették volna. Megállapítja a továbbiak során, hogy még mindig 1600 kilométer hosszú tengerpart áll a ten-

gelyhatalmak rendelkezésére. Tuniszban sem áll jól a szövetségesek ügye. Egy hónappal ezelőtt úgy látszott, hogy a szövetségesek kezében van a légifőlény. Azonban újból mutatkozott a zuhanóbombázók félelmetes hatása. A zuhanóbombázók matematikai pontossággal zúzták szét állásaikat. A szövetségesekkel ellentétben az ellenségnek kitűnő támaszpontjai vannak Tuniszban. Belischa végül rámutatott arra a politikai nehézségre, amely Darlan személyével kapcsolatban keletkezett.

Stockholm. (MTI) A Szocialdemokraten londoni jelentése szerint a Darlan körül kialakult vita még hevesebbé vált, amikor legutóbb ismertessék vált Majszky szovjet nagykövetnek Eden előtt kifejtett aggodalma és amióta De Gaulle szembe helyezkedett Darlannal. Egy másik londoni jelentés szerint több alsóházi képviselőt aggodalom tölt el a Darlan-ügy külföldi hullámverése miatt és kísérletet tettek arra, hogy a kormányt nyilatkozattételre bírják a Darlannal szembeni álláspontról.

Bern. (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint az angol kormány javaslatot tett Washingtonnak, küldjenek ki vegyesbizottságot Észak-afrikába, melynek feladata lenne megvizsgálni a helyzetet és megtenni a szükséges intézkedéseket. Az amerikai kormány azt válaszolta, hogy egyelőre vizsgálja a javaslatot. Tovább folynak a tárgyalások Darlan ügyében is.

Egy kis Zs vitamin...

## Amerikai fegyverekkel gyilkolták le az arabok a marokkói zsidókat

Vichy. (MTI) Az OFI jelenti: A kormány négy rendeletet adott ki a zsidókkal kapcsolatban: 1. A zsidóknak ezentul személyi igazoló lapot kell magukkal hordani, „zsidó” felírással. Ez az intézkedés életben volt már eddig is a megszállott területen. 2. A külföldi és állampolgárság nélküli zsidók nem hagyhatják el lakhelyüket és nem utazhatnak sehova. 3. Valamennyi még fennálló zsidó ifjúsági szervezetet feloszlatják. 4. Mindazokat, akik bármi módon segítik a zsidókat abban, hogy kivonják magukat a törvényes rendelkezések alól, megbüntetik.

Tanger. (MTI) A Stefani jelenti: Casablancából érkező jelentés szerint a helyzet egész Marokkó területén továbbra is igen zavaros. Alig hogy az amerikaiak partraszálltak Marokkóban, fegyvereket osztottak szét a bennszülöttek között. Ezek a fegyvereket arra használták fel, hogy legyilkolták a zsidók legnagyobb részét. Ezek a mészárlások nyilván nem illettek bele az amerikaiak tervébe, ezért hirdetményt tettek közzé a fegyverek beszolgáltatásáról. Halálbüntetés terhe mellett Marokkóban most már csak az angol és amerikai zsidók közlekedhetnek szabadon. A franciáknak és bennszülötteknek semmiféle ürüggyel sem szabad lakhelyüket elhagyniuk. A megszálló csapatok miután rátették kezüket a gabonane-műekre, most megkezdtek az állatok rekvirálását. Az arabok sietve terelik nyájaikat a hegyek közé, hogy elrejt-hessék. A rekvirálókat gyakran puska- és géppuskatűzzel fogadják, mivel az araboknak gyorstűzelő fegyvereik is vannak. A Nogues, Darlan és Giraud által elrendelt mozgósítás csak lassan, vagy egyáltalában nem halad.

Ugyanílyan a helyzet Algírban is, ahol a lakosság nyíltan hangoztatja, hogy semmi kedve nincsen a zsidókért harcolni. Sok amerikai katona, aki az ország belsejébe hatolt, sohasem tér vissza onnan.

Legjobb minőségű női, férfi, gyermek **c i p ő k,** legdivatosabb kivitelben

**Fekete József** cipőüzletében, Szent László-tér, Sas-palota

**Hócipők, hócsizmák, halina-csizmák!**

## Székesfehérvári írók és művészek Nagyváradon

A Vörösmarty Irodalmi és Művészeti Társaság bemutatkozása városunkban

A Szigligeti Irodalmi Társaság meghívására december 7-én, hétfőn délután fél hat órai kezdettel irodalmi és művészeti bemutatót tartott a Református Otthonban a székesfehérvári Vörösmarty Társaság. Az előadásokon ott láttuk városunk számos előkelőségét dr. Hlatky Endre és dr. Soós István polgármesterral az élükön.

A Szigligeti Társaság nevében dr. Némethy Gyula prelátus-kanonok üdvözölte a székesfehérvári vendégeket. Üdvözlő beszédében hangzott, hogy kedves kötelességének tett eleget a Szigligeti Társaság, amikor meghívta a Vörösmarty kör lelkes és országos hírű író gárdáját. Ezzel a meghívással viszonzni akarták azt a meleg és magyaros vendéglátást, amelyben a nagyváradai Szigligeti Társaság részesült az ősi koronázó városban.

Az üdvözlésre a székesfehérvári Vörösmarty Társaság nevében Hajós József válaszolt.

Válaszában tolmácsolta Székesfehérvár polgármesterének és főispánjának az üdvözlését, akik szintén szerettek volna megjelenni az irodalmi bemutatkozón, de elfoglaltságuk miatt nem tudtak eljönni. Azonban általa arra kéri a város vezetőségét, hogy a most felvett kapcsolatot a két város tovább is ápolja. Székesfehérvár Szent István városa, Nagyvárad Szent Lászlóé. Ennek a két szent királynak a szellemében fogjon össze a két város és a két király krisztusi, hősi, lovagias lelkével dolgozzék a szebb magyar jövőért.

Utána Ormos Gerő olvasta fel „Aranylakodalom” c. elbeszélését.

Ormos Gerő jól ismerjük legutóbbi nagy sikert aratott *Az alma messze hullt* c. regénye révén. Sokat olvasunk tőle az *Uj Idők*-ben, az *Élet*-ben. Az elmúlt években az említett nagyszerű regényen kívül megjelent még tőle két szépi társadalmi regény: *Isten árvája* s *Felkeltő barátság*. Sőt két ifjúsági regénye ismeretes. Ormos Gerő a fiatal népi írók legkiválóbbja, aki mestersen tudja jellemezni a népi életet. A váradai esten felolvastott „Aranylakodalom”-ban is aprólékosan kidolgozott vonásokkal szintén meglevenítette előttünk az aranylakodalmas tanító párt, aki becsületese munkában megőregedve s gyermektől és unokáitól körülveve hirdeti a magyar életnek erejét: a gyermeket és az ősi rögöz való ragaszkodást.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Bodos János székesfehérvári református lelkész szavalt lenyűgöző hatással költeményeiből.

A bemutatott néhány költeménye: *Az ökör*, *Harmadik*, *Utjelző tábla*, *Jegénye a viharban*, *Cövek*, elég volt arra, hogy mély gondolatokban gazdag költészetét megszerettesse velünk. A mai nehéz időkben azoknak az eszméknek kell megteremkenyíteniük a magyar lelkiéletet, amelyeket költőnk élénk rajzolt: a hajló, vérzivataros időben jegényének kell lennie minden magyarnak, büszkén fel kell emelnie fejét a zivatarkor fölé. A magyarnak hivatása, hogy legyen cövek, hatoljon mélyre az ezeréves talajba, hogy az ezeréves oszlopok meg ne moogjanak, a vezetők pedig tekintsék magukat Utjelző táblának Krisztus felé, hogy keresztény legyen a magyar élet.

Utána Cser István műszaki taná-

csos, mérnök, zongoraművész adta elő zongorán Liszt Ferenc: *Patricaszonettjét* és *Tarantelláját*. Mélycsend kísérte a művészi játékot.

Mintha csak a lelkünket lopta volna el a művész. Nagy tetszés fogadta a játékot, amelyet nemcsak a kitört tapsvihár jelzett, hanem több felől megütötte fülünket a hang: kár, hogy már vége a játéknak.

Majd Szarka József leánygimnáziumi igazgató olvasta fel *Kenyérvágás* c. elbeszélését.

Szarka Géza írásaiban szintén a népies irányt követi. Pár évvel ezelőtt jelent meg *Az örvény* c. regénye, amelyet a kritika nagy elismeréssel fogadott. Katolikus írónk között tekintélyes helyet foglal el. Szent Erzsébetről írt színművét a rádió is bemutatta. Az itt bemutatott elbeszélésében betekintést nyertünk józsu, népies stílusába. A felüli véneány tünését rajzolta meg, akiről mindenki csak nevet, küssé megvet s akiről szívtelennek tartanak, akiről azt

hiszik az emberek, hogy csak a halottakat tudja siratni, de a szíve mélyén ott van a szeretet... aki meghoosát még annak is, aki miatt véneálnak kellett maradnia.

A műsor hetedik száma lett volna a *Harmincadik* c. film szerzőjének felolvasása. De nem hallhattuk meg, mert betegsége miatt nem tudott eljönni.

Az előadásnak külön érdekessége volt Schmidl Ferencnek, Székesfehérvár műszaki főtanácsosának az előadása. Vetített képes előadásban mutatta be az ősi koronázó város küldelmét a művészetért, a város szépitéséért. Székesfehérvár megmutatta, hogyan lehet megmenteni a régi szép emlékeket, amelyeket esetleg elrontott az elődök hiányos művészeti érzéke.

Nagyvárad polgármesterének zárószavaiból megtudtuk azt is, hogy ennek a művészi város fejlesztésnek a lelke és irányítója Székesfehérvár polgármestere és az előadó Schmidl Ferenc műszaki főtanácsosa.

A művészi előadásokat Soós István polgármester köszönte meg s egyúttal üdvözlését küldte Székesfehérvárnak és annak a reményének adott kifejezést, hogy a felvett kapcsolatot a két város között a jövőben még jobban elmélyül.

## Rendelelet adott ki a postai igazgatóság a karácsonyi csomagforgalom lebonyolításáról

Legkésőbb december 16-ig adjuk fel a nem romlandó csomagokat. — Megengedték a fenyőfának csomagként való szállítását

A postavezérgazgatóság rendeletet adott ki a karácsonyi és ujévi csomagforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében. Megállapítja a rendelet, hogy a megnövekedett forgalom lebonyolításának biztosítása a mai rendkívüli időkhöz sulyos feladatok elé állítja a postát. A közönség igényeinek fennakadás nélkül kielégítése végett és a csomagforgalomban jelentkező torlódás elkerülése céljából felkéri a közönséget, hogy a nem romló tartalmú csomagokat ne közvetlenül az ünnepek előtt, hanem korábban, legkésőbb december 16-ig adják postára. A csomagokra a feladók írják fel saját címüket, a címratot a csomag burkolatára tartósan erősítsék fel és a cím másolatát helyezték el a csomagban is. A fogvasztási adó alá eső tárgyakat tartalmazó csomagokra és a szállítólevelekre részletezve, pontosan kell megjelölni a tartalmat.

Megengedte a postai igazgatóság fenyőfának postacsomagként való szállítását is.

Az utóbbi időben azt tapasztalták, hogy a csomagok helytelen burkolása és hiányos címezése folytán egyre több a sérült és cím nélküli küldemény. Ezek kezelése rendkívül nagy munkatöbbletet okoz a postának és az élelmiszer tartalmú csomagok közben meg is romlanak. (Magy. Tud.)

## Kiknek fellebbezését tárgyalja a felszólamlási bizottság

Az I. számú adófelszámamlási bizottság december 11-én a következő fellebbezéseket tárgyalja:

Dávidovits Helén piaci gyümölcsárú Güllányi-u. 19. Freund Ferenc celluloidfeldolgozó üzeme Ribbentrop-u. 12. Szabó Julianna tojáskereskedő Tompa Mihály-u. 86. Verő Alfréd hűtőmarnók Güllányi-u. 5. Fogel Adolf papirdobozkészítő Rákossy Jenő-u. 32. Grosz Hermann lakatos Vulkán József-u. 10. Róna Jenő fényképész Gróf Teleki Pál-u. 4. Spreng László cipő- és férfikalapkereskedő Várady Zeigmond-u. 30. szám. Eichenwald Hermann ékszerész Szent László-tér 5. Plaine Richard a Melki Apátaság uradalmának főszámkormányzója Kossuth-u. 13. Farkas Maron ró-

főskereskedő Kapucinus-u. 18. Braun Sándor vendéglős Gróf Csáky István-u. 43. Özv. Mózes Andorné rövidáru kereskedő Szent László-tér 4. Reichenstein Lajos rófoskereskedő Liliom-u. 9. Asztalos Gyula önbortvapenge üzem tulajdonos Mezey Mihály-u. 5. Barna Armin vaskereskedő Mussolini-tér 14. Kohn Farkas Jakabné mészáros Gróf Teleki Pál-u. 43. Bröder Sámuel kávé Szent László-tér 4. Weisz Jenő kávé Szent László-tér 4. Dr. Biró József művészettörténeti író Zárda-u. 3. I. u. 5. Léhret Jakab fodrász Vörösmarty-u. 101. Kiss Gergely fuvaros Szent Gellért-u. 19. Staharóczky János tisztviselő, dr. Moskovits József utca 10. sz. Materny Imre evangélikus lelkész Gróf Csáky

István 26. Várady Gézáné háztulajdonos Hitler Adolf-u. 28. Özv. Erdős Emilné háztulajdonos Rákóczi-ut 10. Özv. Plesz Aronné háztulajdonos Rákóczi-ut 14. Özv. Répászky Józsefné háztulajdonos Hitler-u. 57. Sebestyén Sándor háztulajdonos Rákóczi-ut 2. Munk Mór háztulajdonos Kossuth-u. 7. Özv. Diósi Lajosné háztulajdonos Mussolini-tér 20. Orbán László városi hegybíró Görbe-u. 2. Özv. Faragó Miksáné háztulajdonos Szeptember 6-u. 64. Leitner Ferenc háztulajdonos Beöthy Ödön-u. 28. Patrubby Miklós háztulajdonos Pável-u. 5. Özv. Sándor Ábrahámné háztulajdonos Várady Zeigmond-u. 36. Berkes Pál tisztviselő-háztulajdonos Gróf Csáky István-u. 63. Weiss Lajos tisztviselő-háztulajdonos Csaba-u. 18.

## Nagy érdeklődés mellett tartották a nagyváradai Mária-kongregációk díszgyűlésüket

Nagyvárad. Saját tud. Szeplőtelen Fogantatás ünnepén délután fél 5 órai kezdettel tartották a Mária Kongregációk díszgyűlésüket. Az ünnepségen megjelent dr. Schritter Béla apostoli kormányzó helynök is.

Az ünnepség keretében Gálly Sándor apát-plébános mondott beszédet a Mária-Kongregációk hivatásáról. A magyarság történetében nagy szerepe volt a Mária-kultusznak s az új Magyarország felépítésében ott kell lennie a nemzeti nevelés ezen életerős forrásának. A Szeplőtelen Szűz a szeplőtelen és bűn nélküli élet utját jelöli meg a magyarság részére.

A műsort kedvesen adták elő az Orsolya intézet növendékei. Külön ki kell emelnünk Énekes Erzsébet és Raáb Erzsébet zenetanárnők hegedű és zongora-számait.

## Kitűn"etések a Nemzei védelmi Keresztrel

A hétfői *Magyar Lapok*-ban közölt „Ujabb kitűntetések a Nemzetvédelmi Keresztrel” cikk kiegészítéséül adjuk még a következő nagyváradai vonatkozású neveket:

Aranycsillag György női szabó, Aranyos Györgyné, dr. Balaton Zoltán orvos (Nagyszalonta), Balogh Zeigmond ny. rendőrőrmester, vendéglős, Deák Ferenc gimn. tanár, Deryei Imre áll. tanoncotthon-gondnok, dr. Farkas István városi árvasáki ülnök, Ferencz Béla, Follmann Géza teológiai rektor, Gulácsi Mátyás tanító, Hegedűs Lajos ny. v. ellenőr, Hegedűs Sándor (városi vasut), Herlitska Gyula főgépész (vízmű), Horváth Árpád bankigazgató-miniszteri biztos, dr. Horváth György ny. kir. rendőrfőtanácsos, Huszár András MÁV fűtőházvezető, ifj. Huszár Gyula felsőrésakészítő, dr. Szilágyi Lajos ny. főispán, felsőházi tag.

## Úrizetbe vett a rendőrség egy élelmiszeráruhalmozót

Nagyvárad. Saját tud. Kain Lázárné Mátyás király-utca 57. számú lakos lakásán elrejtve találtak 5 mázsa csöves tengerit, 8 kiló ételolajat, 45 kiló vöröshagymát és 15 kiló libaszirt. A rendkívül előrelátó élelmiszeráruhalmozót a rendőrség őrizetbe vette és megindult ellen az eljárás.

# Róma püspöke és a többi olasz püspökök

Irla: Pol'yák István

A másik oldalon nem nagyon dicsekedtek el azzal a hírrel, hogy a pápa tiltakozott és felháborodását fejezte ki a nyílt olasz városok polgári lakosságának és templomának bombázása miatt. Nem sietett világgá rópi-teni a hírt az angol rádió. A honi demokraták, zsidók és öcsáklyások, akik pedig minden alkalmat megragadnak arra, hogy az Egyházhoz és annak fejéhez való „kivételes és alkalmi ragaszkodásukat” kifejezésre juttassák, egyszerre elhallgattak.

Emlékezzünk csak vissza! A lengyel hadjárat idején pompás sandavágásokat fabrikáltak azokból a lépésekből, amelyeket a Szentek tett a lengyel polgári lakosság érdekében s azután is minden alkalmat megragadtak annak bizonyítására, hogy az egyetemes és nemzetekfölötti egyház azonosítja magát az angolszász-zsidó-bolsevista érdekekkel.

Amikor az amerikaiak és a britek partraszálltak Észak-Afrikában, mindenki tudta, hogy ennek a ténynek súlyos következményei lesznek Olaszországra. Mindenki tudta, hogy odaát számítanak Olaszország erkölcsi és azután fizikai ellenállásának megtörésére, ezzel pedig Európa várendszérének egyik erős sarokbástyáját szeretnék kikapcsolni a védelem frontjából. Mindenki tudta, hogy a túlszúfolt olasz városok lakóinak kinttartását nagyon is próbára fogja tenni a következő év. Churchill legutóbbi beszédében hihetetlen cinizmussal jelentette ki: tudományos alaposággal fogjuk bombázni Olaszországot, amíg csak békét nem fog kérni. A londoni rádió hétfőn azt mondotta: Nápolyt sakktableszterűen bombázzuk. Nvi-vánvaló, hogy mit jelent ez a pokoli szándék.

Mussolini legutóbbi nagy beszédében nyíltan bevallotta, hogy a városok bombázása nagy próbák elé állítja az olasz népet, azonban megtesznek majd mindent a védekezésre. Olasz légvédelmi útegek a németekkel együtt gondoskodnak az angol és amerikai gépek fogadásáról. A veszélyezett nagy városokat kiüritik amennyire lehet. Nem hatóságilag hanem a lakosság önkéntes belátására bizzák. A kiürités Rómára, Nápolyra, Milánóra, Genovára, Torinóra, Vencére s legjobban veszélyeztetett Sziciliában Palermora, Cataníára, Mesinára és Siracusára vonatkozik.

A harcok és a városbombázások pokoli zajában talán nagyon is halkak, de annál nagyobb súllyal hangzott el a pápai figyelmeztetés. Nyílt olasz városokról van szó, olyan helyekről, ahol sűrű összezúfolttságban laknak az emberek, s amelyekből minden katonai és ipari célpont jó távol fekszik. Ezen felül ezekben a városokban nem lehet bombát ledobni anélkül, hogy az templomot, műemléket ne találjon el. Minden bomba a keresztény európai kultúra egy kis darabjának a sírásója is lesz egyben. Arra pedig még gondolni sem akarunk, hogy a keresztény világ látható központját, a Vatikánt és a Szent Péter bazilikát baj érheti. Ha azonban a másik oldalon elindultak a tömeggyilkosság és az észnélküli rombolások útján, akkor ezen az uton nincs megállás. Érthető

tehát a Pápa felháborodása és tiltakozása.

A Szentatya azonban még tovább ment. Miután már a kiüritésekre került a sor, felvetődött a püspökök és érsekek helytállásának kérdése is. A pápa erre vonatkozóan is határozottan intézkedett: felhívást intézett az olasz érsekekhez és püspökökhöz, hogy maradjanak ott mindenütt a veszélyeztetett városokban hűvek között; mint Róma püspöke és az első olasz püspök, ő is Rómában marad.

Igen, a pástornak ott kell maradnia a nyáj között és meg kell osztania a sorsát a nyáj sorsával. Jó példával előljár a pástornak a pápa. Lehet, hogy odaát nem számítottak erre a lépésre. Lehet, hogy inkább passzív magatartásra számítottak. Hiszen annyiszor elkönyvelték már az egyházi körök állítólagos rokonszenvét és jóváhagyását. Erről azonban egy kissé megfellebbeztek. A pápa, a világ katolikusainak feje, a legnagyobb erkölcsi hatalom birtokosa, egyben Róma püspöke is. Felháborodása, tiltakozása és helybenmaradása olyan erkölcsi erőt és támogatást je-

lent az olasz nép számára, amelyet semmi mással felmérni és értékelni nem lehet. Lehet, hogy a másik oldalon még erre sem fognak sokat ügyelni és kiméletlenül hozzálátnak pokoli terveik végrehajtásához. Lehet, hogy a pápa fonséges magatartásából kiáradó nagy erkölcsi erő eleinte eltörpül majd — legalább is látszólag — az angol bombák hatása mellett. De csak eleinte és látszólag. A visszahatás annál alaposabb lesz. Mert mostantól kezdve 400 millió katolikus és minden jóérezű más keresztény még nagyobb ragaszkodással és szeretettel figyel Róma és a bolsevista-plutokratia szövetkezés bombái által sújtott olasz városok felé.

Ezeket a tényeket szeretettel ajánljuk azok figyelmébe, akik egyébként nagyon szeretnek a pápa személyével, az egyház állásfoglalásával a maguk szájára íze szerint foglalkozni. Akik lecsapnak minden hírre és öklömmel betűkkel nyomtatnak ki minden hangot, minden szót, minden olyan kurta kis mondatot, amelyből az enyhén rózsaszínben játszó demokrácia számára igazolást vagy ajánlást lehetne kisaj-



tolni. Ez az érem egyik oldala, sőt egyelőre csak egyedüli oldala. A másikon olyan sötét foltok rozsdáznak, mint Stalin és az angolszász világ kétségtelen behódolása a vörös világnak. A rozsdának pedig kevés a szidol, de még a dörzsölő papír is. Oda égető, tisztító tűz kell.

Várjuk tehát a beigért bombázásokat. Az olasz nép egyben mindenesetre biztos lehet: pástornai ott maradnak mellette. Ha pedig a pástort nem tudják megverni, akkor együttmarad a nyáj.

## Megjelent Nagyvárad lakásbérleti szabályrendelete

Mire ter'ed ki a szabályrendelet? Hogyan kell kölni szerződést?

(Harmadik közlemény.)

A foglalo.

7. §.

(1) A bérleti szerződés érvényességéhez foglalo adása nem szükséges.

(2) Ha a felek foglalo adásában egyeztek meg, a bérleti szerződés csak akkor jön létre, ha a bérlő a foglalo adásának átadására megállapított határidőn belül, ily határidő hiányában pedig a foglalo adására vonatkozó megállapodást követő köznap déli 12 órájáig a bérbeadónak átadja.

(3) Ha a felek foglalo adásában egyeztek meg, de annak összegét nem állapították meg, a foglalo éves bérlet esetében a negyedévi bérnek, havi bérlet esetében pedig a havi bérnek egyötöde.

(4) A foglalo ellenkező megállapodás hiányában bánatpénznek tekinteni nem lehet; ennél fogva sem a bérlő azzal, hogy az adott foglalo edaveszteni hagyja, sem a bérbeadó azzal, hogy a kapott foglalo egyszerűen vagy többszörösen visszatéríti, a szerződéstől nem szabadul.

A házirend.

8. §.

(1) A bérbeadó részéről a házirendjét egyoldalúan szabályozni kívánó előírásokban — a házirendben — foglalt olyan kikötés, amely szerint a bérbeadót a bérlőnek a házirendbe ütköző cselekménye vagy mulasztása miatt a rendestől eltérő felmondás illeti meg, semmis.

(2) A házirendnek ezzel a szabályrendelettel ellenkező rendelkezései

**Olvassa és ter'essze a Magyar Lapok-at**

még ha azokat a bérlő irásban elfogadta is, semmiesek.

A házastársak jogállása a bérleti jogviszonyban

9. §.

(1) A házastársak közös lakásának bérlőjéül a férjet kell tekinteni, kivéve, ha a szerződés kifejezett rendelkezése szerint mint a két házastárs a bérlő, vagy ha a szerződést a feleség egyedül a maga nevében kötötte meg.

(2) A házastársak lakásuk közös használatának tartamára a bérlő kötelezettségei tekintetében egyetemlegesen felelősek akkor is, ha a közös lakásnak csak egyik házastárs a bérlője.

(3) Ha az a házastárs, aki az (1) bekezdés értelmében a bérlő, a lakásból elköltözött, a lakásban maradt házastárs jogosult a bérleti jogviszonyba bérlőként belépni. Ez a jog a lakásban maradt házastársat csak abban az esetben illeti meg, ha szándékát házastársi elköltözésének napjától számított 15 nap alatt a bérbeadóval irásban közli. Ha a lakásban maradt házastárs belépési jogát nem gyakorolta, a bérbeadó mind a határozott, mind a határozatlan tartamu bérletet rendkívüli felmondással megszüntetheti.

Bérbeadótársak és bérlőtársak

10. §.

(1) A bérbeadótársakra és a bérlőtársakra nézve a bérleti jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek egyetemlegesek. A jognyilatkozatokat és a jogi cselekményeket bármelyik bérbeadótárs vagy bérlőtárs joghatályosan megteheti. Bármelyikük részéről külön tett vagy bármelyikükhöz külön intézett jognyilatkozat, vagy

bármelyikük jogi cselekménye mind, egyikkel szemben hatályos.

(2) Ha a bérbeadótársak vagy a bérlőtársak bérleti szerződés kötésére maguk közül egyet kijelöltek vagy más meghatalmazottat (házkezelőt, házgondnokot) rendeltek ki, a bérleti szerződések kötésének jogát csak ez gyakorolhatja. Ha a közös meghatalmazott kijelölését vagy kirendelését a bérleti jogviszonyban álló féllel irásban közölte, a bérleti jogviszonyból eredő jogokat a meghatalmazás visszavonásának irásbeli közléséig kizáróan a kijelölt, illetőleg a kirendelt személy gyakorolhatja, a jognyilatkozatokat csak őhozzá lehet intézni. Bérbeadótársak közös meghatalmazottat közös megegyezéssel vagy illetőségeik nagysága szerint számított többségi határozattal jelölhetnek vagy rendelhetnek ki.

(3) Az 56. §. (2) bekezdésében foglalt rendelkezés minden közös meghatalmazottra irányadó.

Az irásbeli közlés módja és hatálya

11. §.

(1) Amennyiben a szabályrendelet értelmében irásbeli közlés (felhívás, értesítés, felmondás, hozzájárulás stb.) szükséges, azt akkor kell hatályosnak tekinteni, ha a közleményt magának a félnek vagy meghatalmazottjának a következő módzatok mellett kézbesítettik:

- a) a közlemény személfves átadásával,
- b) az átadással megbízott személy útján, vagy
- c) postán ajánlott levél vagy vevőnyel feladott távirat útján

(Folytatjuk.)

## Tizenkét kiló fával egész nap süt, főz és fűt

### Hoffmann Sándor csodakályhája

Egy mezőtelegdi magyar iparos találmánya értékesítőre vár

Nagyvárad, december hó. Érdekes statisztika számol be arról, hogy az elmúlt tíz hónapban összesen 2486 találmányra kértek a Magyar Szabadalmi Hivatalban az ipari plágium elleni védelmet. A hivatal vagy másfélezerre meg is adta a szabadalmat. Ezek között szerepel Hoffmann Sándor mezőtelegdi kéményseprőmester találmánya is, amelyet a Szabadalmi Hivatal egyszerűen csak hályhának nevez.

Nem is egyéb Hoffmann Sándor mezőtelegdi kéményseprő mester találmánya, mint egy kályha, egy igazi jó kályha. Olyan, amely kevés, nagyon kevés fával a lehető legtöbb meleget adja ki. Nincs hangzatos, kérkedő neve. Nem nevezi magát csodakályhának, hőkinestárnak, aranytózó masinának, vagy mit tudom én, hogy minek. Egyszerűen, alázatosan és őszintén csak: kályha. De ezt a nevet azután meg is érdemli. Annyira megérdemli, hogy érdemes is vele foglalkozni és érdemes felhívni rá az emberek figyelmét a mai nehéz, faszűkös világban.

Mert ez a kályha olyan kályha, hogy egy álló napig elfűt és jó meleget tart egy nagyszobát is 8—12 kiló fával, ugyanakkor sütő-főző szekrényében egyéb hasznos szolgáltatásokat is teljesít.

Nézem a szabadalmi bíróság hivatalos döntését, amely értesíti Hoffmann Sándort, hogy találmányát a szabadalmak közé ikattta és megvédi az ipari plágiumok ellen. A találmány neve is ott áll a hivatalos papíron: kályha. Csatlolva van a kályha tervdaraja is négyféle metszetben. Olyan egyszerű az egész, hogy egy rajzból is egészen meg lehet érteni. Az alapelveit is hamar meg lehet érteni és be lehet látni. Az volt a cél, hogy hamar felfűthető legyen és lehetőleg minden égési meleget átadjon a szobának, kevés fa égjen benne és olcsó legyen az előállítás.

Ezeket az alapelveket mind sikerült Hoffmann Sándornak érvényesíteni. A szabadalmi bíróság ezt elismerte és igazolta. Elém teszi a feltaláló a rajzot és magyarul: vastag préselt lemezről van a kályha oldala, hogy a befűtés után azonnal melegítsen. Lent a tüzszerény samottal van bélelve, mert az úgy is jól átmelegszik és tovább tartja a meleget. Az égő tüzet a kályha belső szerkezete fölvezeti és azután vissza, mert a kályhacső alul vezet ki a kályhából. Közben a tűz a kályha testén átvezetett csöveket talál. Ezek mind szaporítják a fűtőfelületet s nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy lehetőleg minden keletkezett meleg a szobában maradjon. Hasonlít a szerkezet valamennyire a Zephyr-kályhához, de még sem az.

A tüzszerénybe nagyon kevés fa fér. Mesélegre mondja Hoffmann Sándor, hogy ha akarnók, akkor se lehetne több fával éltetni, mint 8—12 kilogrammot egy nap. A kályhát légmentesen le lehet zárni s akkor sokáig őrzi a paraszt. A kivezető cső elzárója azonban likacsos, tehát szénegézés sohasem fordulhat elő.

A hangsúly azonban nem azon van,

hogy a kályha sokáig tartja a meleget, hanem azon, hogy egy-két darab fával már jól melegít és továbbra is kevés fa kell ahhoz, hogy jól átfűtsön egy nagy szobát. Ezzel szemben aránylag jól tartja a meleget, sokkal tovább, mint a szokásos vaskályhák. Ha parázzsal lezárják, 3 óra hosszáig egészen jól melegít. Enyvi körülbelül elég is egy kályhától, amely csak 8—12 kiló fát emészt fel egy nap.

No és mibe kerül egy ilyen kályha? Lényeges kérdés ez mert ezen fordul meg, hogy érdemes-e foglalkozni vele. Hoffmann Sándor még régebben készítette el a magáét s a mostani számításokban nem tud eléggé pontos

lenni, de azt mondja, hogy 300 pengőnél nem igen lehet több.

Természetesen a kisebbek kevesebbe kerülnek, mert Hoffmann mester egy nagyobb számított. Ha pedig valamelyik nagyobb vállalat vagy üzem foglalkozna a gyártásával, még kevesebbe.

Hisszük is, hogy Hoffmann Sándor szabadalma nem fog sokáig kihaszni, hiszen ma egyik legnagyobb gondunk a fa s Hoffmann Sándor kályhájával valahogy úgy vagyunk, mint a kecske és a káposzta meséjével: meleg is lesz, fa is marad ha a csodakályha megépül.

(pont.)

## Gyümölcsnapokat rendeznek Kolozsváron

Megalakul Erdélyben is az országos egyesület vidéki tagozata

Kolozsvárról jelentik: A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége december hó 13, 14 és 15-én Kolozsváron „Erdélyi Gyümölcsnapok”-at rendez.

Ez a három nap Erdély gyümölcstermelőinek hosszú idő után első komoly megmozdulása lesz, amely fel akarja hívni a közönség figyelmét arra a rendkívüli értékre, amit Erdély gyümölcstermelése képvisel. Mert kevés megoldásra váró olyan fontos kérdése van Erdélynek, mint a gyümölcstermesztés megszervezése.

Erdély gyümölcstermelése mindig jelentős tényező volt az ország közgazdaságában. Azonban a megszállás 22 éve alatt ugyanis az erdélyi gyümölcs any-

nyira elhanyagolt állapotba került, hogy a trianoni ország magas gyümölcskultúráját csak igen nagy erőfeszítések és áldozatok árán közelítheti meg.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége megszervezése után azonnal legsürgősebb feladatának tekintette a gyümölcstermesztés korszerűsítését. Ez az elgondolás vezeti a kirendeltséget akkor, amikor Erdély városiban gyümölcstermesztési előadásokat és kiállításokat rendez.

A gyümölcsnapok utolsó napján, élő bizonyosságul a nagy lendülettel meginduló erdélyi gyümölcstermesztésnek, megalakul a Gyümölcstermelők Országos Egyesületének Kolozs vármegyei és Kolozsvár városi tagozata.

## Három hónapig jogosultak a bevonultak hozzátartozói OTI segélyre

Budapestről jelentik: A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi véleményező-bizottsági ülésén javaslatot terjesztettek elő a hadbavonultak hozzátartozói társadalombiztosítási igényjogosultságának kiterjesztésére. Ezügyben a Kamara felterjesztést intézett a kormányhoz. A fennálló jogszabályok értelmében ugyanis a bevonulástól számított három hónapot kellett a betegségi biztosítás szolgáltatásai szempontjából a biztosítási viszonylatban eltelt idővel egyenlőnek tekinteni, két előfeltétel fennforgása esetén. E háromhónapos igényjogosultság ugyanis csak akkor állhat fenn: 1. Ha a katonai szolgálatot teljesítő egyén bevonulására a munkaviszony megszűnését követő három héten belül kerül sor és 2. ha a bevonulás időpontját megelőző hat hónapon belül az alkalmazott összesen legalább két hónapon át biztosított volt. A katonai szolgálatot teljesítőnek járulékot nem kell fizetnie, saját személyében azonban segélyezést nem

igényelhet, de a három hónapnál nem hosszabb katonai szolgálat megszűnése után három héten belül jogosult segélyezésre olyan betegség esetében is, amely a katonai szolgálat alatt keletkezett.

A katonai szolgálatra bevonultak családtagjai, ha a bevonultnál a fenti két feltétel fennforgott, három hónapig jogosultak a segélyezésre, sőt az ezt követő 21 napon belül is fennáll igényjogosultságuk, miután a három hónappal a passzív tagság előfeltétele igazolva van. Ma azonban a bevonultak többsége három hónapnál hosszabb ideig teljesít szolgálatot, ez a szabályozásnál nem bizonyult kielégítőnek. Ezért a Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztésben kérte a kormányt, hogy a bevonulás egész időtartamára terjessze ki a bevonultak hozzátartozóinak segélyezési igényjogosultságát. (Magy. Tud.)

## M. Sztarill Szerafina orsolyarendi nővér halála

December 8-án egy érdemben gazdag, munkás élet zárult le, a Szt. Orsolya-zárdában. Sztarill M. Szerafina a tanítónőképző egykori kiváló tanárnője költözött át az örk hazába hosszú szenvedés után életének 74-ik évében, 28 éven keresztül működött a felelős, ségteljes tanári pályán s nevelte a népderék tanítónőit, kik az ő önfeláldozó tevékeny példáján tanulták meg, milyen a Jézus Szíve szerinti magyar tanítónő. Törhetetlen akaraterevével küzdött meg minden nehézséggel, mely kötelessége teljesítése közben eléje tornyosult s ennek a nagy akaraterevének tulajdonítható, hogy gyöngye szervezetén is diadalmas-kodva óriási munkát végzett, miut kezdő tanítónő is. Finom ízlését sok templomi felszerelés hirdeti ma is. Munkakiállításai eseményt jelentettek a régi Nagyvárad társadalmá számára. Hosszú évek óta a nérdala gondnoknőjeként működött s ebben a minőségben a virágok gyengéd ápolója is volt. Áldott emléke buzdító volt növendékei és szerzetes társnőire nézve. Az Ur legyen sok munkájának és szenvedésének jutalma. Temetése csütörtök délután 3 órakor lesz a rendházból. Gyászmise lelkiüdvéért pénteken reggel fél 8 órakor.

## Mi uiság a piacon?

(Nagyvárad.) A hétfőn megtartott hetipiacon leginkább zöldségfelében volt nagyobb kínálat, egyébként a felhozatal közepes volt. A szárnyasok vásárlása minden sorbanállás nélkül történik és kereslet hiányában sok szárnyast hazavitték a falusiak.

Legmagasabb piaci árak a következők voltak:

**Gyümölcsfélék:** (közepes felhozatal) 1 kgr. alma 90—160—240, szőlő 160—280, citrom drb. 34—40, nesz-polya 150—170, körte 160—240, hecsedli 220—250, gesztenye 160—280 pengő kgr.-ként.

**Zöldségfélék:** (erős felhozatal) 1 kgr. burgonya 23—27, répa 20—24, hagyma 20—32, cékla kgr. 18—24, káposzta drb. 20—50, kgr. 20, vöröskáposzta drb. 30—50, kgr. 30, olasz darabja 30—50, kgr. 30, sütő tök 30—36, karfiol 40—80, petrezselyem 30—36, karalábé 8—14, kgr. 20, zeller 10—20—30, zöldpaprika 1—6, retek 8—14, 1 kgr. spenót 140—160 l drb torma 6—20 fillér.

**Élőállatok:** (közepes felhozatal) Szarvasmarha (vágó) kgr. 1.20—1.40, 1 fejős tehén 500—1100, szópósborjú kgr. 1.60—1.70, 1 pár kismalac 40—55, iszáló 200—700, parádés 700—1000 pengő.

**Tejtermékek:** (közepes felhozatal) 1 liter tej 0.38—0.40, 1 kgr. vaj 6.80—7.70, juhtúró 3.50—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, tejfel 1.50—1.70 sajt 3—3.40 pengő kgr.-ként.

**Szárnyasok:** (közepes felhozatal) Csirke kgr. 3.50—4.60, hizott liba 4.90, sovány liba 3.50—4.90, pulyka 3.50—4.50, hizott ruca 4.70, sovány ruca 3.50—4.70 pengő kgr.-ként, 1 drb tojás 20—23 fillér, kgr. 3.90—4.10 pengő.

**Húsarak:** Marhahús 3.70, disznóhús 3.20—3.80, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bányahús 2.40, bivalyhús 3.30, zsir 3.80, tepertő 3.80 pengő kgr.

**Halfélék:** (közepes felhozatal) 1 kgr. ponty (élő) 3—3.80, csuka 2.50—3, köröshal 1.50—2 pengő kgr.

# H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**NAGYVÁRAD,**  
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.  
 Telefon: 12—27.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:** Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.  
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk száma: 72.301.  
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**SZEPLŐTELEN FOGANTATÁS UNNEPE OLASZORSZÁGBAN.** Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Szeplőtelen Fogantatás ünnepét különös ténnyel ünnepelték meg egész Olaszországban. Rómában minden templomban ünnepi szentmisét tartottak. Délután 4 órakor a Szent-*antya* a bíborosok és udvara kíséretében levonult a Szent Péter bazilikába, hogy imádkozzék a Boldogságos Szűzhöz. A Boldogságos Szűz szobránál megtartották a hagyományos ünnepséget. Róma lakossága virágokkal borította el a szobrot tartó hatalmas márványoszlop talpazatát.

**BÁNÁSS LÁSZLÓ LETT A DEBRECENI KATOLIKUS OTTHON ÚJ ELNÖKE.** A debreceni Katolikus Otthon most tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen Bánáss László prépost-kanonok, plébánost választották meg az Otthon új elnökévé, aki székfoglalójában arra mutatott rá, hogy a mai élet problémáit csak a közösség gondolatával és egymás megsegítésével, de legfőképpen a felebaráti szeretettel lehet megoldani.

**Hitler üdvözlötte Mannerheim tábornagyhoz.** Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A Führer és Mannerheim tábornok, finn főparancsnok között megleghangú táviratváltás volt Finnország függetlenségi nyilatkozatának 25-ik évfordulója alkalmából.

**NAGYVÁRAD KATOLIKUS LEÁNYAINAK FIGYELMÉBE.** Most vasárnap, december 13-án lesz a KLOSZ-Csoport második, tarka Leány-napja Pray György utca 5. szám alatt délelőtt 9—11-ig és délután 4—7 óráig. Előadónk: Cséfalvay Gabriella tanárnő, Virág Jeromos, Polyák István, Csikyné Schippert Gitta tanárnő, dr. Németh Imre rendőrségi fogalmazó és Horváth Ilona igazgatónő. Erre a színes tanulmányi napra a KLOSZ-tagoknál kívül hivatalosok Nagyvárad összes, de legalább 4 középiskolát végzett katolikus leányai is. Kérünk fontos megjelenést. A KLOSZ-Csoport Vezetősége.

**Szily Kálmán a kolozsvári egyetem díszdoktora.** Kolozsvárról jelentik: (MTI) A Ferenc József Tudományegyetem tanácsa december 8-án délelőtt a Mátyás király diákház dísztermében nyilvános diszkrét tartott, amelyen dr. Szily Kálmán m. kir. titkos tanácsos államtitkár a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem nyilvános rendes tanárát a bölcsészeti tudományok tiszteletbeli doktorává avatta.

**63 halálos áldozata van egy törökországi hányarobbanásnak.** Isztanbulból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A sindulgaki kőszobrászban történt hányarobbanásnak eddig 63 halálos és 7 sebesült áldozatát sorolták fel. Azt hiszik, hogy a szerencsétlenség áldozatainak száma tovább emelkedik.

**A sziv és a véredényrendszer megbetegedéseinek kezelésénél,** különösen előrehaladott korban lévő egyéneknek, a természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel éhgyomorra fél pohárral bevéve, csaknem nélkülözhetetlen segédeszköz, mert erőlködés nélküli, könnyű, lágy székletet biztosít. Kérdezze meg orvosát.

**ZSIDÓ EREDETŰ INGATLANOKBÓL ALAKITANDÓ TISZTI VITÉZI TELKEK JUTTATÁSA.** Az Országos Vitézi Szék rendelkezése alá kerülő zsidó eredetű ingatlanokból alakítandó tiszti vitézi telkek juttatásánál az érdemességi sorrend betartása mellett lehetővé kívánja tenni, hogy minden tiszti vitész abban a vármegyében jusson telekhez, amelyekhez származási, vagy egyéb szoros kötelék fűzi. Ennélfogva minden telekkel való ellátottságot kérni szándékozó tiszti vitéznek el kell határoznia magát, hogy melyik vármegyében óhajt telket és kérvényét az állomány-illetékesre tekintet nélkül a kiválasztott vármegye vitézi székéhez kell benyújtania. (Magy. Tud.)

**Árany-, ezüst-, briliáns tárcák, svájci anker órák értéke, eladása, számszerű alakítása, javítása** **Ács Tibor,** Széchenyi tér 6.

**Mozgósították az összes olasz ipari-vállalatokat.** Rómából jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz hivatalos lap közli a kormány rendeletét, amely kimondja valamennyi iparivállalat piogári mozgósítását.

**Értesítés.** A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok ezúton hozza tudomására azon tagjainak, akik hűvelyes termények valamint hajdina, mák, keserűcsillagfűrtmag, lóbab és ciroknyak árusításával foglalkoznak, hogy a m. kir. közlekedésiügyi miniszter és a m. kir. kereskedelmi és közlekedésiügyi miniszter a 113.600—1942. K. M. számú közös rendeletével az előbb említett termények forgalombahozatalát szabályozta. Az erre vonatkozó rendelet a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában a hivatalos idő alatt tagjaink rendelkezésére áll. A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok Elnöksége.

**Modern festett BUTOR olcsón kapható MEZEINÉI** Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók, kombinált szobák előszobák, könyvh.

**Meghívó.** A nagyváradai MÁV Testgyakorlók Körének 1942. évi december hó 22-én délután 18 órakor — a MÁV Alműhely kultúrtermében tartandó — évi rendes közgyűlésére Targvsorozat: 1. Elnöki megnyitót. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Felmentvény megadása. 6. Jelölő bizottság kiküldése. 7. A választásra kerülő tisztségek betöltése. 8. A jövő évi költségvetés tárgyalása. 9. Esetleges indítványok. Az esetleges indítványokat a közgyűlés napja előtt legalább 10 nappal írásban kell az elnökségnél bejelenteni.

**HAJFESTÉST ideálisan szép, természetes árnyalatokban, különleges színösszetételűvel, valamint minden fodrászati munkát gondosan és megbízhatóan végez a FODOR fodrászat, Kacsinus-u. 5.**

**Csomagkorlátozás a postán.** A nagyváradai I. számú postahivatal közli a postaközönség tájékoztatására, hogy a postahivatalok kedden és csütörtökön a gyógyszerartalmu, hivatalos és táborpostacsomagok kivételével minden más csomagot nem vehetnek fel.

**KORONA Filmszínházban**  
 Karády Katalin egművészibb filmje  
**SZIRIUSZ**  
 Szilassy, Déry S. — Jegye övt 11-től. — Előadások 3, 5, 7-15 óra

**Népfőiskolai előadás.** A régi református egyházrész vallásos jellegű népfőiskoláján december 12-én, szombaton este 6 órakor dr. Szabó Lajos lelkész folytatja „Jézus útja” címen megkezdett biblia magyarázatainak sorozatát. Előadást ez alkalommal Karsay Ferenc MÁV osztályfőmérnök tart. A református és nemzeti öntudat címen.

**Összevlasztmányi ülés a Munkaközpontban.** Pénteken este 6—7-ig a Nemzeti Munkaközpont összevlasztmányi ülést tart, napirendi pont: a munkásgyermekek karácsonyfa ünnepélyének megrendezése. Minden vezetőknek és üzemi megbízottnak kötelessége megjelenni ezen a fontos ülésen. NMK elnöksége.

**Adventi-estet rendez az Ujvárosi Református Leányzövetség** vasárnap, december 13-án este 6 órakor a Teleki-utcai kéttornyu templomban. Az esten Kiss János tanítóképző intézeti igazgató tart előadást Magyar Advent címmel; rajta kívül Pappné Eszter Erzsébet és Béczy Ernő zenetanár szerepel, valamint Lukács László zenetanár, az erdélyi részeken jól ismert hegedűművész, kinek Nagyváradon ez lesz első önálló szereplése. Beethoven G-dur romancát fogja játszani. Ő vezényli az Állam Leányliccum énekkarát s, amely két énekszámmal szerepel ez alkalommal.

**A Munkásfőiskola hírei.** Péntek este 7—8-ig dr. Szabó Lajos szónoklástanról és 8—9-ig dr. Barcsay Károly vm. főügyész nemzetgazdaságtanról tart előadást a Munkásfőiskola keretében. — Kérjük a hallgatók teljes számban való pontos megjelenését.

**Ülést tartott a spanyol fallange országos tanácsa.** Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A spanyol fallange harmadik országos tanácsa kedden tartotta első ülését Franco tábornok elnöklétével.

**SZABADEGYETEMI ELŐADÁS.** Nagyvárad. Saját tud. Folyó hó 10-án, csütörtökön délután 6 órakor Kiss József, debreceni tankerületi kir. főigazgató a *Család és Iskola* címen tart előadást. A Szabadegyetem első félévi előadássorozatának egyik kimagasló, neveléstani szempontból igen értékes témáját hozza Kiss József kir. főigazgató. Előadásában rámutat a család és az iskola harmonikus eredményes nevelésének előfeltételeire és módjaira. A Szabadegyetem vezetősége ezt az előadást szándékosan a karácsonyt megelőző dátumra helyezte, amikor a szívek a szeretet hangjára jobban felfigyelnek. A kiváló előadó országos viszonylatban egyik leghíresebb, leghatékonyabb pedagógus tanácskötetével rendelkező pedagógus. Ugyancsak pedagógusaink közül a szülőket leghatékonyabban meggyőző előadók egyikeként említhetjük az előadót, amelynek színe helye város háza díszterme.

**Temetés.** Sztarill M. Szerafina Szent Orsolya-rendi apáca 74 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz az Orsolya zárdából. (Erdélyi „Concordia”).

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

**L. S. Nagyvárad.** Levelét, amelyet közlés céljából hozzánk intéztél, nem közölhetjük, mivel a kérdéses ügy most áll döntés előtt. Amint előző cikkeinkből is kitűnik, az ügy nem helyi vonatkozású, hanem országos jellegű. A döntés is országos lesz. Vita nem volt és nem is lesz, mert az országos döntés félreérthetetlenül rendezzi a kérdést.

**T. I. Nagyvárad.** Beküldött verse szép Gondolata igazi meleg karácsonyi gondolat. Formája is kedves. A közlés ügyében csak később, karácsonyi számunk végleges összeállítását után adhatunk választ.

**P. Cs. Nagyvárad.** Mai számunkban nem tudtunk foglalkozni a te kedves Mikulásoddal. Holnap figyeld meg a lapot. Holnap mindent szépen és részletesen megírunk.

## RÁDIÓ

- Csütörtök, december 10**
- 5.40 Üzen az otthon.
  - 6.40 Ébresztő. Torna.
  - 7. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
  - 10 Hírek.
  - 10.15 Weidinger Ede szalouzenekara
  - 11.12 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
  - 11.15 Hangszerszólók.
  - 11.40 Olasz divatkalauz.
  - 12 Harangszó. Fohász. Himnusz.
  - 12.10 Rádiózenekar. Közben 12.40 Hírek.
  - 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
  - 13.30 Honvédeknek üzennek.
  - 14 Butola Ede tánczenekara.
  - 14.30 Hírek.
  - 14.45 Műsorismertetés.
  - 15 Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
  - 15.20 A folyamérők fúvózenekara.
  - 16 Film a falun.
  - 16.20 Hírek német, román, szlovák és ruszin nyelven.
  - 16.45 Időjelzés, hírek.
  - 17 Magyar nóták.
  - 17.45 Az állatszavatosságról.
  - 18.10 Füzesséry Mária zongorázik.
  - 18.30 A biedermeier Erdély szemtanuja.
  - 18.50 Hírek.
  - 19.05 Japán külpolitika.
  - 19.30 Könnyű zene — könnyű percek
  - 20.20 Dunántúlon.
  - 20.40 A Collegium Musicum kamara kórus.
  - 21 A legnagyobb olasz regény.
  - 21.20 Nagykovácsi Ilona énekel.
  - 21.40 Hírek.
  - 22.10 A Rádiózenekar műsorában.
  - 23.10 Magyar nóták.
  - 23.45 Hírek.

**Nagyvárad térképe**  
 térképe nyomással P 1-60  
 kapható a  
**AGYAR LAPOK** kiadóhivatalában

## Egy két az anyakönyvek tükrében

SZÜLETÉS. Róth Dezső vendéglős fia Gusztáv. Harsányi Sándor napszámos fia Sándor. Máté Imre szabósegéd fia József. Sándor. Veres Lajos városi vasúti fékező leánya Jolán. Bodnár László banktisztviselő fia László. János. Macharovezky Antal gépkocsiszerező fia Antal. Ghic János földműves leánya Anna. Somlai Lajos máv. kalauz fia Lajos. Miklós. Engel Jenő kereskedő leánya Edit. Kovács András máv. mozdonyvezető leánya Mária. Katalin. Mészáros Miklós fodrászmester leánya Emese. Erzsébet. Szarka Péter Lajos ügyvéd fia Lajos. Béla. Medgyesi Gyula Zoltán adótitkár fia Csaba. Gyula. Oszlász Tivadar máv. kocsirendező fia István. László. Kovács Károly m. kir. rendőr fia István. Károly. Davidovics Ignác kárpitossegéd fia Géza. Kilgész Tibor fogász leánya Zsuzsanna. Pendl József lakatossegéd leánya Erika. Mária. Hirschmann László kereskedősegéd fia György. Ranyák Tihámér. Lőmővessegéd leánya Katalin. Csefán Mihály fuvaros fia Miklós. Gál Imre hányamunkás fia Miklós. Tóth László kereskedősegéd leánya Berta. Gyöngyi. Schwartz Izsák fodrászsegéd leánya Éva. Krizsán György földműves leánya Etelka. Viola. Szabó Lajos eszerepősegéd fia Lajos.

HÁZASSÁG. Lébényi Béla m. kir. rendőr és Steiner Sarolta Ilona. Kovács Ferenc villanyszerelő és Nagy Etelka. Illyés István Zoltán piacér és Váradi Róza. Németh Gyula építész és Henrich Katalin. Imrik Sándor Antal sörgyári cégvezető és Letzelter Karolina. Vilma. Tamás István virágkertész és Vagyon Margit. Dr. Tallós Emil Kornél törvényszéki aljegyző és Tóth Katalin Ibolya. Weisz József hentes- és mészárossegéd és Morgenstein Ágnes. Bércesi Kálmán lt. őrmester és Török Juliánna. Földesi Károly asztalossegéd és Szökös Margit. Pákozdi Ferenc színművész és Balogh Ilona Ida. Bajzát András Sándor géplakatossegéd és Bosányi Magdolna. Csura Sándor fm napszámos és Vasadi Anna. Faragó Imre kádarmester és Kun Róza Bokszán Gergely szállítómunkás és Rövid Ilona. Szentkirályi Ferenc máv. vonatvezető és Nyága Aranka. Pál József m. kir. rendőr és Damó Anna.

HALÁLOZÁS. Vuskán Juliánna 3 hónapos. Kiresz György 47 éves. Özv. Weisz Mórné Lichtmann Hanni 68 éves. Szabó Lajosné Köteles Márta 39 éves. Titti György 4 hónapos. Borusz Imre 3 éves. Süle Juliánna 36 éves. Özv. Siechermann Árminné Glücksmann Lujza 65 éves. Parag Lajosné Hegyi Zsófia 74 éves. Pasztuha László 26 éves. Pelle János 69 éves. Szűz István 53 éves. Özv. Romoesán Illésné Harangi Ágnes 74 éves. Duró János 81 éves. Özv. Szondi Sándorné Kovács Klára 80 éves. Cservák György 8 hónapos. Pojnár Gabriella 3 éves. Schwartz József 69 éves. Kupfermann Judit 16 hónapos. Özvegy Kriszta Jánosné szül. Kiss Etel 65 éves. Bende József 16 hónapos. Özv. Zoványi Albertné Marosán Mária 53 éves. Medgyesi Sándor 49 éves. Özv. Kolai Mihályné Csete Mária 76 éves. Török Sándor 66 éves. Felföldi Károlyné Albirt Zsuzsanna 22 éves. Özv. Botyán Péterné Todé Mária 78 éves. Balogh Irma 54 éves. Somi Sándor 82 éves. Tar Klementin 74 éves. Auer Zoltánné szül. Dezső Zsuzsanna 43 éves. Dadai József 71 éves. Szabó Péter 49 éves.

## Mennyi tűzifa tartható a magánháztartásokban

A feles készleteket megtérítés ellenében fel kell ajánlani a Közélelmezési Hivatalnak

Nagyvárad thj. város polgármestere 52.338—1942. szám alatt a következő felhívást bocsátotta ki:

A m. kir. földművelésügyi miniszter úr által kijelölt miniszteri biztos intézkedése folytán, tekintettel a tűzifaellátás körül mutatkozó országos nehézségekre, felhívom a város lakosságát, hogy fűlős készleteiket ajánlják fel a Közélelmezési Hivatalnak (Szaniszló-utca 15. sz. a.) ármegtérítés ellenében a nélkülözők részére. A 105.520—1942. K. M. számú rendelet meghatározza az egyes háztartásokban tárolható és tartható tűzifakészletek mértékét. Azok, akik e készleten felül rendelkeznek, a ren-

delet értelmében kötelesek a beszolgáltatást teljesíteni.

Mindaddig nem ohajtok kényszereszközöket alkalmazni, amíg reményem van, hogy a város megértő és hazafias polgársága a felhívásnak eleget tesz. Természetesen, ha e felhívásom nem vezetne eredményre, akkor alkalmazni fogom a hivatkozott rendelet szankcióit és azok ellen, akik nem értik meg az idők szavát, s nem éreznek együtt a nélkülözőkkel és nemzetünkkel, a legszigorúbb megtorló intézkedéseket fogom alkalmazni.

A kimutatás, amely megállapítja, hogy egy-egy háztartásban mennyi fa tárolható, a következőkben közlöm:

A lakás szobáinak száma:	ha a lakás lakóinak száma:						
	1	2	3	4	5	6	7
	vagy több, elhasználható famennyiség mázsában:						
1	34.	34.	34.	34.	34.	34.	34 q
2	31.	56.	56.	56.	56.	56.	56 q
3	34.	56.	70.	70.	70.	70.	70 q
4	34.	56.	70.	82.	82.	82.	82 q
5	34.	56.	70.	82.	94.	94.	94 q
6	34.	56.	70.	82.	94.	104.	104 q
7	34.	56.	70.	82.	94.	104.	112 q
8	34.	56.	70.	82.	94.	104.	112 q

Tehát egy 2 szobás lakásnál jár 1 személy esetén 34, 2 és több személy esetén 56 mázsa, 3 szobás lakásnál 1 személy esetén 34, 2 vagy több személy esetén 56 mázsa, 3 vagy több személy esetén 70 mázsa, 4 szobás lakásnál egy személy esetén 34, 2 személy esetén 56, 3 személy esetén 70, 4 vagy több személy esetén 82 mázsa, stb. Megjegyzem, hogy a fűtési időny május 1-től május 1-ig tart, tehát még 5 hónapi készlet tárolható.

Amennyiben fenti táblázatban feltüntetett famennyiségen felüli mennyiséggel rendelkezik valaki, úgy azt ártérítés mellett, akár szóval, akár írásban ajánlja fel a Közélelmezési

Hivatalnak.

A felajánlott famennyiség kiadására a Közélelmezési Hivatal az egyesek részére utalványokat ad, s a felajánlók ezen utalvány ellenében kötelesek fűlős készleteiket kiadni, az átvévo azonnali készpénz megtérítése ellenében. Az utalványokat mindenki köteles további intézkedésig megőrizni.

Remélem, hogy felhívásom megértésre és meghallgatásra talál a város jó és nemzeti érzésű lakosai körében.

Nagyvárad, 1942. december 7-én.

Dr. Soós István s. k. polgármester

Férfi ruhákat, használtakat, legiobb áron vehet, eladhat

**MOLNÁR**

használatra, üzletben Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

## SZINHÁZ

### Bohémélet Pataky Kálmán felléptével

*Bohémélet*, Puccini dalműve szerdán este kerül színre Pataky Kálmán kamaranékes, a m. kir. Operabáz tiszteleti tagja. Köszegi Teréz, Csóka Béla, dr. Dalnok Viktor és Szócska Péter operanékesek vendégfelléptével. Mérsékelt felemelt helyárak. Jegyek korlátolt számban a színházi pénztárnál válthatók.

Csütörtökön este *Szende Erzsébet*, a kolozsvári Nemzeti Színház primadonnájának felléptével a *Bob herceg* című nagyoperettet újítja fel a színház. Tehát ezen a héten a premier bérlet kivételével csütörtökön este lesz tekintettel a vendégművésznő pénteki kolozsvári elfoglaltsága miatt. A bérlet szombaton este, vasárnap délután és este pedig rendes helyárakkal, bérletszünetben kerül színre a *Bob herceg Szende Erzsébet* felléptével.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel Jakobi Viktor híres nagyoperettje a *Sybill* kerül színre Kovács Irén felléptével, filléres helyárakkal. Pénteken este Strausz gyönyörű muzsikájú nagyoperettje: *Bucsukeringő* kerül színre filléres helyárakkal, a bemutató előadás elsőrendű szereposztásában Jegyek elővételben már válthatók.

Hétfőn este Kovács Irén felléptével *Denevér* kerül színre olcsó helyárakkal. Előkészületben: Táray Ferenc rendezésében és felléptével a *Koncert*.

A közalkalmazottak és nyugdíjas tisztviselők a csütörtökön este „Bucsukeringő” előadására kedvezményesen áron válthatják meg színházjegyeiket az Idegenforgalmi Hivatalban (Rákóczi-út).

#### Heti műsor:

Szerdán este: *Bohémélet*. Csütörtökön este: *Bob herceg*, premier-bérlet (kivételesen). Pénteken este: *Bucsukeringő*. Szombaton délután: *Sybill*. Szombaton este: *Bob herceg*, A-bérlet. Vasárnap délután és este: *Bob herceg*.

## Ellenséges léggömböt fogott el egy cséffai kisfiú

Rendkívül érdekes hírt kaptunk a közelelmezési közösgéből. Az elmúlt reggel 8 óra után, déli irányból egy léggömb sodródott a római katolikus iskola udvara felé. Hritzko Margit tanítónő egyik elkésve érkező tanítványa figyelmzett a különös látványra. A tanítónő azonnal kisetett az udvarra, hogy utánanézzon a dolognak. Nyomon követte őt az egész gyermekcsereg. Kiderült, hogy az elkésztett gyerek szerencsés időben nézett az ég felé, mert a léggömb éppen az iskolaudvar felett volt el, hosszú zsinort húzva maga után. Török István levente nem tévovázott sokáig, hanem odaszaladt a lecsüggő zsinórhoz és óvatosan fogva tartotta mindaddig, amíg a helyszínre érkező katonai parancsnok és a községi főjegyző ártalmatlanná tették és leszerelték a léggömböt.

Török Pistának ez már a második hőstette, ugyanis tavaly nyáron egyik fürdőző társát a vízbefulladásól mentette meg elismeréseméltó önfeláldozással.

## APRÓHIRDETÉSEK

### Adás-vétel

Alma mindenféle fajalma, körte olcsón beszerzhető Szacsavay-utca 17. pincében.  
Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárolj Parian brás.ékezerécs, Rákóczi-ut 8. 185  
Eladó regénytár. Dr. Baditz Miskolc. 150  
Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékezerécs, Rákóczi-ut 3. 356  
Eladó férfi és női télikabát kis termetre, vivo sisak és mellény. Lukács György-ut. 32. 449

### Jugatlan

Eladó ketszobos, konyhas magánhaz. Össitelep, Bajnok-ut. 13. 373

### Állást nyec

Rádió vagy villanyszerelő ügyes fiatalember felvétetik a Musicában. 520

### Állást keces

Házmesteri állást keres fiatal házaspár. Címét a kiadóba kérem. 497  
Jól főző fiatal nő mindeneinek ajánlkozok azonnalra. „Szorgaimas” jellegre Szent István-tér 5. 516

### Különféle

Paragázzal potoskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilágyi-ut 7. Telefon 14—21. 664

VARROGEP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Disznóölést vállalok. Rákóczi-ut 19. Szuterin. 519

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok-ot

#### KIADÓTULAJDONOS

SENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Árpád  
Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc  
Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.